

Öğretim Performansına Dayalı Öğretmen Ödüllendirme Ölçütlerinin Türk Eğitim Sistemine Uygulanması Önerme Düzeyleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretim Performansına Dayalı Öğretmen Ödüllendirme Ölçütlerinin Türk Eğitim Sistemine Uygulanması Önerme Düzeyleri. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26841>

Özet

Bu ölçek, Y?lmaz Tonbul taraf?ndan 2002 y?l?nda haz?rlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmif olup, Türk e?itim sisteminde ö?retmenlerin performans?na dayal? bir ödüllendirme yakla??m?n?n uygulanabilirli?ini ve bu yakla??ma yönelik destek düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, ilkö?retim okulu ö?retmen ve yöneticilerinin, ö?retim becerileri, mesleki geli?im, ö?renci gereksinimlerine duyarlılık ve insan ilişkileri gibi temel boyutlardaki performans ölçütlerinin ödüllendirme sistemine entegrasyonuna dair görüşlerini belirlemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, dört temel boyutta yüksek düzeyde güvenirlik ve yap? geçerli?i sunmaktadır.

Ölçeğin temel amacı, geleneksel ödüllendirme yöntemlerinden uzaklaşarak, ö?retmenlerin ö?retmen performans? düzeylerini objektif kriterlerle de?erlendiren ve te?vik eden bir sistemin Türkiye ba?lam?nda ne ölçüde kabul görece?ini ara?tırmaktır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Performans?, Performansa Dayal? Ödüllendirme, Ö?retim Becerileri, Türk E?itim Sistemi, Ö?renci Gereksinimleri, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i

Yazarlar

Y?lmaz Tonbul

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ödüllendirme uygulamalar?n?n etkilili?ini de?erlendirmek ve özellikle ö?retim performans?na dayal? yeni bir ö?retmen ödüllendirme yakla??m?n?n Türk ilkö?retim okulu ö?retmen ve yöneticileri taraf?ndan ne ölçüde kabul gördü?ünü ve uygulanmas?n? istediklerini tespit etmektir. Bu çal??ma, mevcut ödüllendirme sistemlerinin eksikliklerini ortaya koyarak, daha motive edici ve adil bir sistem için öneri sunmay? hedeflemiştir.

Ölçek, ö?retmenlerin yalnızca kadem veya idari ba?ar? gibi yüzeysel ölçütlere göre de?il; do?rudan sınıf içi uygulamalar?, mesleki geli?im çabalar? ve ö?renci etkile?imleri gibi somut performans göstergelerine göre de?erlendirilmesini öngören bir modelin kabul düzeyini ara?tırmaktadır.

Yap?

Ölçek, ö?retmenlerin performanslar?n? de?erlendiren ve ödüllendirme kriteri olarak önerilen dört ana psikolojik yap?yı ölçmektedir. Bu yapılar, modern e?itim bilimleri ve pedagoji prensipleri

Öğretimde öğretmen yeterliliklerini kapsamaktadır. Toplamda 32 maddeden oluşan ölçek, öğretmenlik mesleğinin temel yetkinlik alanları derinlemesine incelemektedir.

Öğretim Becerileri: Öğretmenin sınıf yönetimi, yöntem ve teknik kullanımı gibi doğrudan öğretme eylemine ilişkin yetkinlikleri kapsar.

Gelişmeye ve Yenilenmeye Açık Olma: Öğretmenin sürekli mesleki gelişim ve yeniliklere adaptasyon isteğini ölçer.

Öğrenci Gereksinimlerine Duyarlılık: Öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimseme ve öğrencilerin duygusal/akademik ihtiyaçlarına yanıt verebilme kapasitesini değerlendirir.

İnsan İlişkileri: Okul paydaşlarıyla (diğer öğretmenler, yönetim, veliler) yapıcı ve işbirlikçi ilişkiler kurma becerisini içerir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, maddelerin faktör yükleri 0.40 ile 0.86 arasında değişmektedir. Güçlü faktör yapısına korumak ve madde kalitesini artırmak amacıyla, faktör yükü 0.45'ten daha düşük olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu seçim, ölçeğin teorik olarak belirlenen dört boyutu ne kadar bağımsız bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Yapılan geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı tutarlı ve doğru bir şekilde ölçtüğünü, yani önerilen performans kriterlerinin öğretmenlerin ilgili yetkinlik alanları ile bağlantılı olarak temsil ettiğini desteklemektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçeğin alt boyutlarının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir:

Öğretim Becerileri (Kararlılık Düzeyi Boyutu) için alfa katsayısı: **0.94**

Öğrenci Gereksinimlerine Duyarlılık Alt Boyutu için alfa katsayısı: **0.86**

Gelişmeye ve Yenilenmeye Açık Olma Boyutu için alfa katsayısı: **0.78**

İnsan İlişkileri Alt Boyutu için alfa katsayısı: **0.78**

Özellikle Öğretim Becerileri boyutunda elde edilen 0.94 değeri, bu alt boyutun mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Diğer alt boyutların katsayıları da kabul edilebilir standartların (genellikle 0.70 ve üzeri) üzerinde olup, ölçeğin tutarlı ölçümler sağladığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı, öğretmen performansının çok boyutlu doğasını yansıtmaktadır. Yapılan analizlerde, maddelerin faktör yükleri incelenmiş ve 0.45 eşiği altında kalan maddeler elemin edilerek ölçeğin faktör yapısının temizlenmesi sağlanmıştır. Bu süreç, her bir alt boyutun kendine özgü bir yapıyı ölçmesini garantilemiştir.

Dört faktörlü yapı, öğretmenlik mesleğinin sadece teknik becerilerden ibaret olmadığını, aynı zamanda kişilerarası ilişkiler, mesleki gelişim motivasyonu ve öğrenci odaklılık gibi kritik unsurları da içerdiğini bilimsel olarak desteklemektedir. Toplamda 32 madde, bu dört faktöre dağıtılmıştır (10+4+11+7).

Araç

Test Türü: Geliştirme (Performans Kriteri Öneri Düzeyi Ölçeği)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Anket Tipi)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Okul Yöneticileri

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalغان Eğitim Profesyonelleri)

Popülasyon Detayları: İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve yöneticiler (Örneklem İzmir ilini kapsamaktadır).

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak yapılmaktadır. Derecelendirme sistemi şu şekildedir: (1=Pek Çok, 5=Pek Az). Bu derecelendirme, katılımcıların önerilen kriterlerin uygulanmasına ne ölçüde istediklerini veya desteklediklerini belirlemeye yöneliktir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Değerlendirmesi, Pedagoji, Mesleki Gelişim, Eğitim Yönetimi, Doktora Tezi, İzmir Örneği, Ç Tutarlılık, İnsan İlişkileri

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: yilmaztonbul@gmail.com

Yayın Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (2002 tezi bağlamında)

İzinler & Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, Yılmaz Tonbul tarafından 2002 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Telif hakları yazarın kendisine aittir.

Ölçek Geliştirme Yılı: **2002**

Bu çalışmanın kaynağı olan doktora tezine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretim-performansina-dayali-ogretmen-odullendirme-olcutlerinin-turk-egitim-sistemine-uygulanmasini.pdf

Referanslar

Tonbul, Y. (2002). *İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerine dönük ödüllendirme uygulamaları ve etkinliği ve öğretim performansına dayalı öğretmen ödüllendirme yaklaşım önerisi (İzmir örneği)*. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Öğretim Performansına Dayalı Öğretmen Ödüllendirme Ölçütlerinin Türk Eğitim Sistemine Uygulanması Önerme Düzeyleri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Öğretim Becerileri (10 madde): Değerlik öğretim yöntem ve teknikleri dersin amaç doğrultusunda kullanabilme

Gelişmeye ve Yenilenmeye Açık Olma (4 madde): Alanında makale ve kitap yazma

Öğrenci Gereksinimlerine Duyarlılık (11 madde): Öğrencilerin görüşlerini rahatça açtıkları duygusal bir sınıf çevresi oluşturabilme

İnsan ilişkileri (7 madde): Öğretmenlerle ve okul yönetimiyle daha iyi eğitim ve öğretim doğrultusunda etkileşim, sorumluluk alma